

Kiusaamisen vastainen työ Mikkelin koulussa

Puuttumisen portaat
Päivitetty 9.9.2025

Mitä kiusaaminen on?

Kiusaaminen tarkoittaa tilannetta, jossa oppilas joutuu toistuvasti yhden tai useamman muun oppilaan loukkaavan, vahingoittavan tai syrjivän käytöksen kohteeksi, eikä pysty puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun.

Kiusaaminen voi olla esimerkiksi:

- fyysistä: tönimistä, lyömistä
- sanallista: haukkumista, pilkkaamista, ilkeitä puheita
- sosiaalista: yksin jättämistä, eristämistä ryhmästä tai luokasta
- digitaalista: kiusaamista sosiaalisessa mediassa tai muissa verkkoympäristöissä
- Kiusaamiselle on tyypillistä toistuvuus ja vallan epätasapaino – kiusattu on alakynnessä eikä pysty puolustautumaan. Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä ja osapuolten välillä melko tasavertaisia.

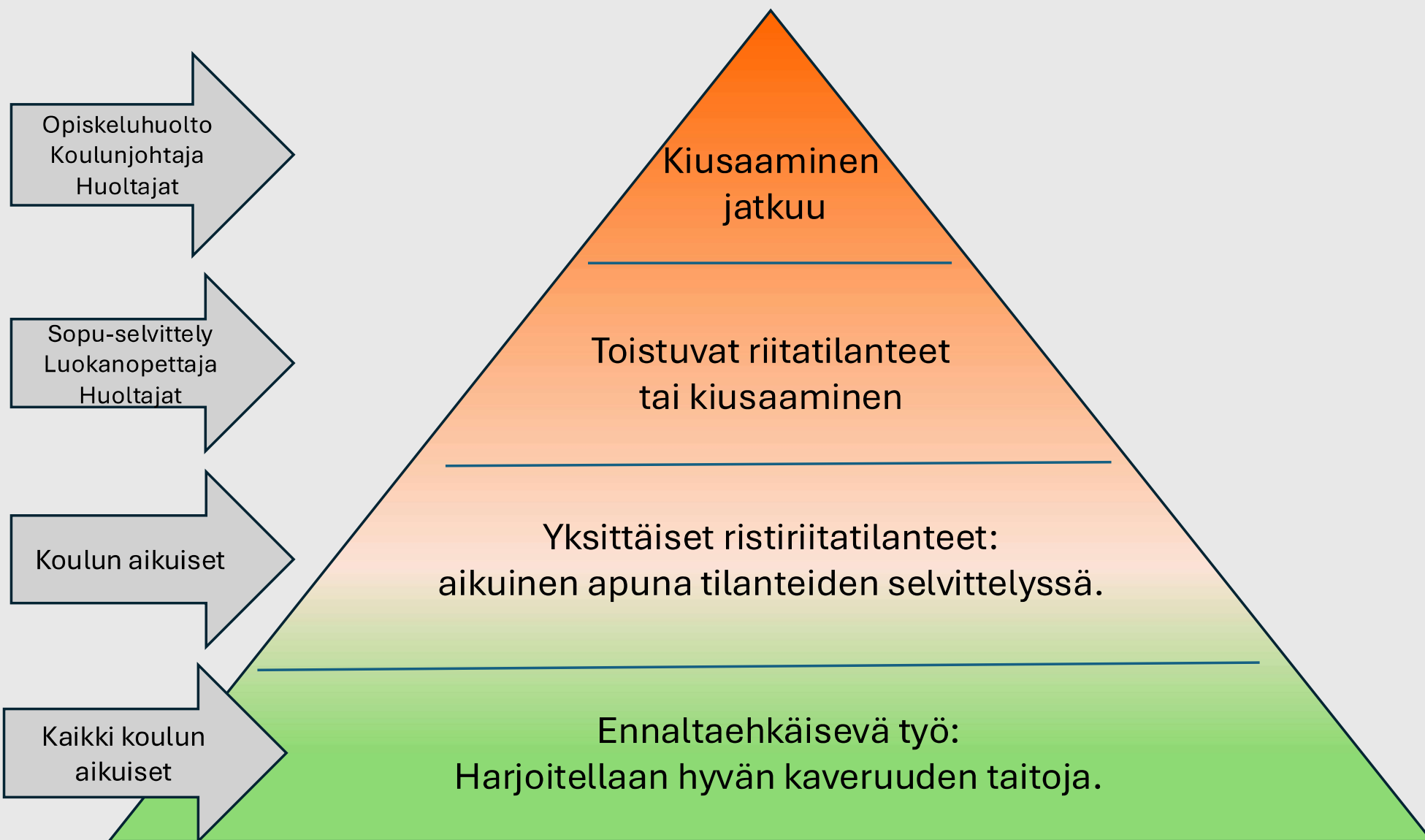
Kokemus on keskeinen

- Kiusaamisen määrittelyssä otetaan huomioon myös kiusatuksi joutuneen **oma kokemus**. Jo muutama yksittäinen tapaus voi aiheuttaa oppilaalle jatkuvan kiusatuksi tulemisen uhan ja turvattomuuden tunteen.

Lähde: Mannerheimin lastensuojeluliitto

Kiusaaminen voi olla rikos!

- Rikosnimikkeitä voivat olla:
 - Pahoinpitely
 - Vammantuottamus
 - Kunnianloukkaus
 - Yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen
 - Laiton uhkaus
 - Pakottaminen

Ennaltaehkäisevä työ

- **Hyvinvointitunnit osana arkea**

Jokaisessa luokassa pidetään säännöllisesti oppitunteja, joissa käsitellään hyvinvointia, ryhmäytymistä ja kaveritaitoja. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden tunnetaitoja ja yhteishenkeä.

- **Ryhmäytyminen tukee kuulumisen tunnetta**

Jatkuva ryhmäyttäminen on tärkeää, jotta jokainen oppilas kokee kuuluvansa ryhmään ja olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä.

- **Hyvinvoinnin seuranta ja tuki**

Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä toteuttaa luokittain säännöllisesti hyvinvointikyselyn ja sosiogrammin. Tulokset ja jatkotoimet pohditaan tarpeen mukaan yhdessä luokanopettajan kanssa.

- **Puuttumisen kulttuuri**

Oppilaita rohkaistaan puuttumaan kiusaamiseen ja epäasialliseen käytökseen. Jokaisella on oikeus turvalliseen kouluarkeen – ja vastuu sen rakentamisesta.

- **Selkeät säännöt ja seuraamukset**

Koulun yhteiset säännöt ja seuraamiskäytännöt ovat selkeät ja johdonmukaiset. Ne tukevat turvallista ja ennakoitavaa toimintaympäristöä.

- **Kodin ja koulun yhteistyö**

Yhteistyö huoltajien kanssa on keskeinen osa onnistunutta kouluarkea. Avoin vuorovaikutus tukee oppilaiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

Yksittäiset riitatilanteet

- **Aikuinen tukena tilanteen selvittelyssä**

Ristiriitatilanteen havaitsija (esim. opettaja, ohjaaja) selvittää tilanteen ja tarvittaessa informoi luokanopettajaa. Mikäli tilanne vaatii, huoltajille lähetetään tieto tapahtuneesta.

- **Selkeät seuraamiskäytännöt**

Tarvittaessa oppilaalle annetaan tilanteeseen sopiva seuraamus, kuten:

- kasvatuskeskustelu
- välituntijäähdy
- jälki-istunto

- **Yhteinen linja ja ennakoitavuus**

Koulun toimintakulttuuri tukee selkeää ja johdonmukaista puuttumista. Tavoitteena on, että oppilaat ymmärtävät rajat ja kokevat ne oikeudenmukaisiksi.

Toistuvat ristiriitatilanteet tai kiusaaminen

Luokanopettajan rooli

- Luokanopettaja käy keskustelut tilanteeseen osallistuneiden oppilaiden kanssa – tarvittaessa sekä yksittäin että yhdessä.
- Huoltajille tiedotetaan tilanteesta mahdollisimman pian.
- Oppilaille annetaan mahdollisuus muuttaa käytöstään ja korjata tilanne.

Seuranta ja arviointi

- Luokanopettaja seuraa tilannetta sovitun ajan.
- Seurannan päätteeksi opettaja keskustelee osapuolten kanssa ja arvioi, onko kiusaaminen tai ristiriita päätynyt.
- Kaikkien asianosaisten huoltajille tiedotetaan seurannan tuloksista.

Tarvittavat toimenpiteet

- Opettaja määrää tarvittaessa ojentamis- ja kurinpitotoimia, kuten:
 - kasvatuskeskustelu
 - jälki-istunto
- Tarvittaessa oppilaita ohjataan opiskeluhuollon piiriin:
 - Konsultointi tai yksilökohtainen opiskeluhoolto

Sopu-toimintamalli

- Opettaja voi konsultoida Sopu-opettajaa ja sopia Sopu-käsittelystä
- Mikäli asia siirtyy Sopu-tiimille, he vastaavat:
 - keskusteluista osapuolten kanssa
 - sopimusten laatimisesta
 - tilanteen seurannasta
 - kotien tiedottamisesta

Sopu = kiusaamistilanteista vastaava opettaja/opettajatiimi

Kiusaaminen jatkuu

Mikäli kiusaaminen jatkuu aiemmista toimenpiteistä huolimatta:

Yhteys oppilashuoltoryhmään

- Sопu-opettaja, luokanopettaja tai huoltaja ottaa yhteyttä koulun opiskeluhuoltoryhmään tilanteen arvioimiseksi ja jatkotoimien suunnittelemiseksi.

Mahdolliset jatkotoimenpiteet

- Tilanteen vakavuuden ja toistuvuuden perusteella voidaan toteuttaa seuraavia toimenpiteitä:
- **Neuvottelu**
Järjestetään neuvottelu, johon kutsutaan oppilaat, huoltajat, koulun edustajat ja tarvittaessa muita viranomaisia.
- **Kurinpitorangaistukset**
Vakavissa tapauksissa voidaan määrätä:
 - kirjallinen varoitus
 - määräaikainen erottaminen koulusta
- **Lastensuojeluilmoitus**
Tehdään tarvittaessa, jos oppilaan hyvinvointi tai turvallisuus on vaarantunut.
- **Yhteydenotto poliisiin / rikosilmoitus**
Mikäli voidaan epäillä rikosta, konsultoidaan poliisia.
- **Koulun ulkopuolinen sovittelu**
Voidaan hyödyntää ulkopuolista sovittelua tilanteen ratkaisemiseksi.